

CONSIDERACIONS

Lo procés de tota una senyora duquesa acusada d'assassinis-criatures està donant lloch, tant a Madrid com a provincials, tant en les capitals com en tots los pobles que en algo s'ocupen de la cosa pública, a una sèrie de tristíssimes consideracions, que, ab la corresponent salse de comentarials de la nostra col·lecta, anem a sotmetre al exàmen de nostres llegidors.

No anem pas a fer llenys en aquestos moments en l'arbre caygut de la acusada, ni prement ficarnos en si las feridas de la nena martiritzada indican això o allò per part del autor d'elles; nosaltres sabem que igual una duquesa que una pescatera poden ser bones o poden ser dolentes segons sas inclinacions; y 'ls medis en que han viscut, y no 'ns ha importat tal qüestió baix aquest punt de vista particular, sino baix lo general de lo que està fent lo públic, classificat en las diferents classes socials de que 's compon, en presència del cas original de veures processada una duquesa encara jove, guapota y milionaria.

Desde l moment que volém ficarnos en aquest assumpto, ¿qué veym? una estupefacció general en tothom a la vista de tal processament. Es en lo únich que hi ha unanimitat de parers. ¿Y per qué es, a qué obehix aquesta estupefacció? Donchs a la extranyesa de veure processada una duquesa. Tenim, donchs, que «l públic no creu pecables a las duquesas que disposan d' una vintena de milions de pesetas, o no las creu processables encara que pequin.» Que lo primer ho creguin, ó millor dit, ho vulga fer creure la gent de la sanch blava, los *colegas* de la processada, està bé; pero no 's pot dubtar de que tots los demés ni ho creuen ni tenen empeny en ferho creure, tant per que ja fa temps que no 's té a ningú per infalible com per que quan la ley no fa distincions en aquest sentit es per que 's lligadors no volgueren distingir. Y aquí tornem a preguntar: ¿donchs per que la extranyesa general per un cas que no tindria de tenir res de particular? Aquí està 'l pot de la conhuira. Per que aquest processament trenca una costum. Per que tothom està acostumat a veure la impunitat del rich devant la ley; per que ja es cosa massa sapigués que la responsabilitat criminal ha sigut y continúa sent lletta morta per qui té milions a sa disposició; heus aquí explicat lo per que de la estupefacció general que ha causat a tothom lo processament de tota una duquesa milionaria. Los uns han cridat ab aha: ¿ahont 's es vist aquest escàndol d'atrevirse un jutje de mala mort ab una de las més genuinas representacions de la aristocràcia de la sanch vit vegades milionaria y 'ls altres han dit ab goig: ¿serà veritat que ja comensa a regir en algo la igualtat devant la ley? pero 'ls uns y 'ls altres han fet sas respectives exclamacions ab extranyesa, casi ab dubte de lo que veyan: tal es lo que creu tothom en aquesta farsa de la igualtat legal entre 'l pobre y 'l rich.

Y això es lo que 'ns interessa estudiar y réu-rler la corresponent punia liberal, democràtica, socialista, scàtica.

Lo govern, los privilegiats, los poderosos, están qua trinan contra un jutje que s'atrevir a fer cumplir la ley en la persona d' una duquesa rica; fins los que defensen lo rigor de aquest jutje, fent coro als *jaleadores* de la processada, se planyen de que la ley processal siga tan rigorosa en las presons preventivas. (Ah bergants!) y fins que ha perjudicat aquesta ley a una duquesa no os 'n havéu donat? Y donchs per qué no havéu dit res las mil y mil vegades que las inquisitorials presons preventivas han perjudicat, no a presons criminal de delictes republicans com lo de que s' acusa a la duquesa, sino a honrats obrers en huelga, a periodistes que han sofert denuncias ó a qualsevol ciutadà que no ha comés més delicte que tenir idees molt contrarias dels trapaceros governans?

Los diputats, los ministros, los criminalistas més distingits, tots han convingut en que precisa reformar la ley d' enjuiciament criminal y 'l Códich penal en lo que respecta a las presons preventivas. ¿Ah tahulé! y no convenia quan, trepitjant las lleys ja sobradament rigoroses, se portaven los obrers al *Pelayo* y al *Reina Regent* y se 'n engrillonava per delictes

imaginari? ¿Ahont son los bons sentiments de aquesta gent que 's derriteixen de compassió considerant lo que pateix a la presó en un quarto per ella y sa familia una martiritzada de criatures y 'ls tenia sense cuydado que honrats obrers estessin amarrats pels dos peus a una barra de ferro y sentissen com un oficial deya a un centinella *Ponga V. el cartucho, y el primero que se mueva... ¡pum!*

Això, això es lo que sem de considerar de lo que 's manifesta en lo procés d' aquesta duquesa, en lo qual si ells pot resultar una maniaica ó una criminal, lo públic en pes, donantli una importància que no deuria tenir, demostra que encara mereix lo jou dels conservadors y la ignominia de que goi de la impunitat lo milionari, rahons per las quals lo procés de la noble dama madrilenya ha cridat tant la atenció, quan a ser veritat la justícia escrita, per actes com lo que ara 's perseguita y de pitjors tindria d' estar tot sovint la meytat de la noblesa processada.

Y per això desperta tant d' interès lo processament de la Isabel Alvares Montes: per que senzillament se tracta d' una funció extraordinària en lo teatro judicial.

Y 'l públic vol saborejar la única representació de tal espectacle.

«L' AVENG» RETROGRADO

La revista *L' Aveng* es sens disputa una de las millors publicacions catalanes, per que en ella colaboren los escriptors de més talent de nostra terra, encara que algun cop dongui cabuda en sas paginas a treballs de poch més ó menos. Pero *L' Aveng* té uns crítics d' incapaços de sostenir-se a la altura de la bondat de la revista; son ignorants y pretenciosos, y son aixís, per que gracies al lloch que en ella ocupen veuen passar per sas mans escrits notables que ells se creuen capessos d' entendre y amemar. ¿Poheys Planches!

He tingut el sort de veure que s' ocupen d' un llibret meu, pero ¿eh quin criteri, lectora meua! lo més possible. Diu de que mon llibre *Impietats* se desprén que l' autor es jueu, pretenció, que 's presenta sense modestias al vullgades (es catalana aquesta paraula, senyors reformadors de nostra llengua) que serafico molt malament, que 'l pensat ser més poeta de lo que realment soch, y no sé quantes cosas més, discutibles las unas y falsas del tot las altres. Pero ¿descararse aixís contra un pobre participant? *L' Aveng* heurá preu segurament de la manera ab que l' editor presenta lo llibre jo es que no 'n busca un altra de molt poch digno, y no veu lo poch cervell que cap culpa tinch jo de las pretensions del editor, algun ó no justificadas, com tampoch la tinch de que los crítics de *L' Aveng* tingan tant poch criteri y tan poca discreció. ¿Sigudi equitativ, senyors Planches!

Y anem a comptes. Poch provar d' una manera irrefutable que al imprimir *Impietats* estava jo moltes hores lluny de Falset, ahont s' imprimi; que el meu manuscrit no l' acompanya lo subtitol de *poetas escullidas*, ni la carta que precedeix a las composicions; y finalment, que la ortografia del senyor Cassa, que tan desdrossada apareix en lo llibre, no es obra meua. Ja li consta a *L' Aveng* abont que sas poesias escullidas, las que componen la colecció *Impietats* son fetas com qui diu de compromís y d' inspiració forçada, puig en meua de vuyt dies foren concebudas y fetas, y quinze dies després llenadas al públic còmputas de una correcció del autor. Tots los que s' m' m' conuenen, literaria ó personalment, veurán qué no es lo meu 'l estil pressumptiu de aquella carta: quan combató a *certas classes*, ho feig y no ho dich; escrich *clases* ab *dous eses*, y a més, jo no tinch lo cor d' artista, sino d' home. En quant a la ortografia, me es simpática la de *L' Aveng*; pero no atemo l' article 'li, de lo que estich goig que no li hejan posat ni per desuyt. Tot fou capritxo del propietari director de la *Biblioteca*, literat amic meu, qui cregué be ferho aixís sens reparar que 'n valia menos la meua modestia.

Diu lo critic (sense se etxa, ó sense llatxa) de *L' Aveng*: que jo 'n penso ser més poeta de lo que realment soch. Aquesta qualitat tan estúpida, aquest do psíquich, ningú may 'l havia tingut sino ell; això de poder penetrar a l' interior d' una persona es una gran cosa, y sobre tot, una gran desfatxat. Lo tal critic, podré saber (oh portentol) lo que penso y no escrich, pero lo que penso y ho manifesto en mos versos, pot estar ben segur que no ho escrich. Sempre ha estat propi de certa gent pretendre saber lo difícil y no com pendre lo fàcil.

En quant a la forma, ja sé que la de las teus poesias no es recomanable per lo poeta; en lo sentit curat y rutinari de la versalia; pero si 'l critic fos capás de discernir, veuria que certa gènera no 's prestan tant com altres a ser verificadas per falta de plasticitat en los assumptos. Lo mateix Richeplé, en una de sas millors composicions, arriba a escriure:

Puis, si je suis un chien, ton Dieu n'est qu'un berne; Et j'oserai la paille et le guano de desous.

¿Hi ha res més que impietat aquí, ó no éser una forma lo menos poética possible? Y no obstant la poesia *Le Tourment*, escrita tota ella baix aquest criteri, es digna

del més innovador y atrevit dels poetas contemporans, mal peú als crítics de *L' Aveng*.

Diu a més que en mos versos hi han espurnas de poesia ó idees no gens vulgars que s' podrien classificar de bones si no fos la forma que las malmet. No sabia jo que la bondat de la idea dependia de la bellesa de la forma; la idea podría resultar més ó menos clara, pero no més ó menos bona. En mon concepte equival a dir: Faltava forç un bon escriptor si no les tant mala lletra, ó, Sotano, emar que criminal, es digne de respecte per que ve de bona familia. (Quin criteri!)

Respecta la manera d' estructura del critic de *L' Aveng*; veigem una mostra que he 's pot pendre per un genyó: resulta que *L' Aveng* li tarda de sonar a començar lo que produex un cervell a mitj desdovellit. (Se agrahira la solació.) La crítica es andinosa, se comprén: ¿qui es capás de fermer tanta insensatesa?

Finalment, a *L' Aveng* sembla que li sentan mal las impietats. Son jueus, es veritat, y 'n están contentes, per que tenim pitjor alé para combatre tanta farsa relligiosa, palluca y personal com avuy triomfa, y no ab flors (típicament) sino ab pinxar, y per això, no esperem l' aplauso dels limits, dels ignorants, ni dels hipocritas.

Reus, 15 Juny 1891.

J. ALABAN

Santa Bàrbara 21 Juny de 1891.

Molt sr. meu: Acaba de morir en aquesta vila un home sense professor cap classe de creencia religiosa, ningú dels pobles l' ha vist entrar may a la fabrica dels llanuts, y no era estrany això, per que jo linat durant sa vida procurava sempre apartar-me dels ruchs negres. Però enterrariu, la bestia negra va posar alguns inconcrençans, y ahont vost per què: perquè vivia pobre y morí sense tenir una petita moneda de plata, y en prova de això, sé que fou enterrat sense un tros de calca. Però lo bo del cas es que tan prompte com se va fer públic que s' estava fent passos pera enterrariu civilment y sofragar tots los gastos que podien ocórrer a compte dels terrenes llibrepensadors d' aquesta, lo ruch guixer se apresurá a derri sepultura catòlica.

En la tarde del diumenge últim lo ruch negre estava en la seva finca en companyia de dues femelles y una femellina y 'l quatre estava picant, ó sigui batenit fumejant (bassa) y després... Veys quin modo de cumplir los mandamientos de la ley de Dios? No sabe, diexu, que 'l tercer diu *Sacrificad las bestias*? ¿Cumplistes tu tal precepte? Cruix que no, y per so tan pocvas, y no solament pocvas tu si que també fetas pagar a las tevas amigas. Ah, si arriba a saberho la comissió del descan dominical!

Se ofereix a vosté aquest son affm. S. S.

La Ribes 22 de Juny de 1891.

Deslleuag Director: Lo dijus *primis passat* nos vialés l' arquetipus d' aquesta tribu. L' *AVENG* l' retré dos ó tres representants de can autoritat, poch vabins del pobre y un remat de capelluts; tot així sonen per una música circunda. Poesia en marxa la comitiva, l'en estacions en dos capelles al arx llibre, que eran a propi per ferhi bella l'ou.

Al arribar a casa meua, lo representant de son Dieu, feu un sermó, y entre altres barbaritats dignes de *L' Aveng* entrá malament fias que tothom sigui capellut, *estúpich* y romanós; que tots siguin llanuts, *perquè* fermer los genos ab llanugans. Vingud la bona de supertir bolets a la quitalia, y la eficaç d' aquest supertir feu que tots fossen a rillar, tant, que segons me contan, això semblava una case de... criatures.

Disposo de son amic y company

ALABAN

Porrera 23 Juny 1891.

Deslleuag Director: La setmana passada vossu tindre 'l gust de pogner donar una rubeta als economes per barrejar celebrat un casero civil ab una solament y numerar economes, una que sempre hauria sigut equi que se se un d' economes ocios, lo que preuix que quedés anem en honrosos y nos per rere nos del llobu del cel. Puch lo preuix obreure que una solú puch y escara aquesta no per la farú de la canó sine per la del reme' femeni de las ligs de la Mada, com de que molt 's alegrá, aquest son efectissim compans d' infern

MARCEL SERRA LLANS

MALS SOCIALS

Quan veig un dia de toros
 veig un dia de la comedia,
 corra el gort atídic,
 derrament suar pels poros,
 y que al ser dime de la plassa
 s' entusiasma en gran manera
 al contemplar a la fiera
 com los co bella desayunassa,
 y aplaudia ab frenesí
 diversat tan bestial...
 ¿quid pensat entre mi:
 ... (Que aném mal!)

Quan veig que se compensa
 d' una ignavia taca a missa,
 veig que la gent sumissa
 hi acut ab sa molta llana;

que al ser dintre del temple
 contempla allí embalsada
 la que es sola una moneda
 y de hipocrite exemple
 que servix d' explotació
 a la gent més carcamal...
 murmura ab indignació:
 —Que anem mal!

Si algun cop veig que entre obrers
 sols per quatre misèricòndies
 se promouen dissidències
 falcant així a son febre,
 sense comprendre la ignorància
 que en tant aixís ella vençien
 los burgesos tots d' engrisen
 y 'x fragan ab gust les mans,
 al veure als obrers pendents
 de la seva firma moral,
 exclamo ab molt sentiment:
 —Que anem mal!

Quan parlant d' un potentat
 sento que ab elogi 's diu
 que es noble, caritatiu
 y que sempre al desgraciat;
 sense que 'l que aixís està parlant
 compregui que 'l que ell abona
 sols una mesquindat dona
 de lo que guanya explotant,
 mentre que d' obrers s' omplena
 cementiris y hospitals,
 veig dir-hi ab molta pena:
 —Que anem mal!

Quan se cert que è un delinqüent
 que en diu moment extraviat
 ha comès un atemptat;
 lo matan injustament;
 y sento algun poca pens
 que al tindre d' aixís notícia,
 elogi la justícia,
 crepent que així 'l crim s' emana,
 y aprobo tots els mals
 un castich les immoral,
 exclamo aviat en sacre:
 —Que anem mal!

Quan veig que è un obrer honest
 que empenyat viu, per mal seu,
 y no pot pagar 'l que deu,
 lo critica lo veïnats,
 y en cambi per res murmura
 del que è costa d' ell sol viure
 d'anti non usses per llibre
 y robenlo ab la ussura,
 fent aixís del proletari
 la situació més fatal...
 sols dich per tot comentar:
 —Que anem mal!

Mes quan veig que deixant
 totes preocupacions
 y fugint de distraccions
 que sols l' exalt robustant,
 sapiga 'l poble extingir
 los mals que tant 'l afliguen,
 y 'la dreta que 'l pertenençien
 vulgui resolt obtenir,
 se que fins per dignitat
 ferbo acau molt li combré...
 llavors diré entusiasmat:
 —Que anem bé!

PERET SIMPSON

Una cinquantena d'arrosayres entra regidors,
 empleats de la Casa Gran y periodistas,
 anaren lo diumenje darrer a Moncada a inaugurar
 una obra de las celebres ayguas que tant d' errors
 han consumiat a costa del diner de la ciutat.

Aquesta vergada tempoch s' ha volgut ser menuda,
 y després d' una excusa de pameig per prop
 d' una poua y un acueducto nou, ha vingut
 lo matiu de la excursió en forma del acostumar
 tiberi, arribant als brindis ab un pagafilo
 d' elegits matans entre 'ls convidats, que tots ho
 eran, perquè pagant Barcelona may en aquestos
 actes hi ha 'l pagand.

El Diluvio, que tant ha tronat fa poch temps
 contra aquests piscolabis municipals, també estava
 representat en la festa, y ja apenas s' ha dit
 Pedra pera censurarla.

Nosaltres nos consolém donant la noticia pera
 que 'l contribuyent vagi fent set.

Que després ja li donaràn aygua d' aquesta
 que li surt a un ull de la cara no més que de
 tiberis que ell no tasta.

Un altre bunvol judicial acaba de passar en
 las qüestions obreres.

Sembla que, premitent lo jutjat realisar no
 sabem quin acte en la s' suspena societat de
 Paletas, encarregat de la policia l' efectuaria anomenant
 la societat La Unión, que havia temps

passat ocupat lo local que ara tenia llogat la
 primera.

Y succehi, segons nos han contat, que la policia,
 buscant La Unión, societat de sabaters ja
 disolta, se n' anà a la de sabaters calentes avuy
 en lo carrer Nou de la Rambla, y allí cumplimentant
 l' ordre del jutjat y d' itas tancades aquells
 corporació, pagantho 'ls sabaters pels paletas,
 y par sobis.

No es veritat que la autoritat judicial ha estat
 molt de pega en las qüestions obreras? Confondre
 als sabaters ab paletas ja es un excés de pega!

Veritat que luego s' ha subsanat l' error, pero
 la pega ha quedat.

Que la feyna més important que podrien fer
 las Cortes es la discussió escrupulosa dels pressupostos
 del Estat, ho sab tothom.

Pero en cambi tempoch ningú ignora que aquesta
 es la feyna a que s' dedica més poca atenció,
 puig que sempre las Cortes están poch menos
 que desertas quan dels pressupostos se tracta.

Aquest any estém acabant lo Juny, l' any econòmic,
 que se n' diu no sé per qué, y 'ls pressupostos
 tot just ara se 'ls posan a discutir y encara
 a corre-cuita, per no haberhi temps de més.

No veuen que 'ls diputats s' han tingut de ocupar
 tanta dias seguit de la trascendent qüestió de si
 la duquesa del Cabo-Enrich estava ben ó mal
 engarjolada?

Prou diré si se m' apreus
 contemplant tals dietetas,
 que 'l que fan los diputats
 es... poca feyna y mal feia.

En Romero Robledo, l' home de la barra,
 ha sigut lo paladin de la noblesa en lo Congrès,
 defensant a capa y espasa a la processada Isabel
 Alvarez y atacant al jutge instructor de la causa.

Trobo molt posat en rahó que 'l Romero
 defensi aquella senyora avuy desgraciada.

En lo seu ingeni Espanya, de la Isla de Cuba,
 se feu molt més: se mata, s' assassina ab castichs
 a la negreta Agueda, y ell no tant sols no se
 n' posà cap pedra al fetje, sino que, sent
 ministre de la Gobernación, ho trobà molt corrent
 y li faltà poch per no alabarho.

Y naturalment, com la senyora Agueda ha fet
 molt menos y l' han engarjolada, més per la
 pega d' haverli escapat la noya de casa y
 haverse produhit l' escándol públic que pel
 delictu en sí, res més natural que 'l mata-negreta
 de Cuba surti a defensar la martiritzablança
 de Madrid.

D' aquesta fetja lo 'ls ajuntava y mirava si
 feyan cara.

Vaya una exemplari no deurian sortir!

L' Ajuntament de Barcelona adelantó un dia
 la sessió d' aquesta setmana a fi de que 'ls regidors
 poguessen assistir a la hermesse que 'l dimars
 se feu al parque.

Aixó de la Carmesita ó la hermesse es una
 xanfonya de festa en que s' hi veu cant, ball,
 gimnástica, focs y altres romanços d' escarabats
 burxas als quals las portan provehidas.

Tocant al obrer, en difhent que la entrada a
 tota la festa val deu rals, ja està dit tot.

No hi ha com ser regidor pera divertir-se
 bueno, bonito y barato.

Llegien en los diaris d' aquestos dias:
 El Episcopado socialista de Williams, ha pronunciado
 en Munich los discursos, recondicionando la acción en el
 terreno legal y la transacción con el gobierno y los
 demás partidos. Se ha declarado partidario de la triple
 alianza y ha dicho que los socialistas siempran serian
 en caso de guerra los primeros en defender la patria
 contra Francia y Rusia.

Pero senyor, és acás inevitable, fatal, que en
 aixecant fins a diputat a un partidari dels drets
 del poble, al trobarse en aquella atmósfera ja s' té
 de corrompre y renegar de sos ideals y vendres
 del modo més vergonyós los quins l' han
 aixecat!

A la vista de tals inconseqüències
 pagó 'l poble tantes condonacions.

Lo partit republicà-centralista ha acabat ja
 las tasques de la seva assemblea.

De lo que n' serà la feyna feta, se n' pot
 pendre pestró sabent que no ha afirmat res en
 concret sobre la qüestió social y que no ha gosat
 a dir que vol separar la Iglesia del Estat, sino

al contrari, que pagarà al clero mentres no se
 sublevi contra la república.

Aquí sí que 's pot dir: ¡Aun no azamor y ya
 pringamos!

La hermesse del Ajuntament se presentà ab
 tota la suntuositat que la nostra rumbosa
 corporació municipal se acredita per semblants
 casos.

Lo gasto fou exorbitant en totes las instal·lacions,
 y pera que no hi faltà res pera emular
 las antigas glorias exposicionistas, fins s' havia
 que a la hora de comentar encara no hi havia
 res llet.

Tots los nostres administradors pateixen del
 mateix mal: tiran a la grandesa y al descuys.
 Y a no exercir de paganos els en persons...
 O en regidor, que pel cas no es igual.

Lo representant legal de la suspena Societat
 d' Impressors de Barcelona, aconsellat particularment
 per molts dels socis y consellats lo cas
 ab distingits letrats, ha tingut per convenient
 acudir al tribunal competent demanant reforma
 d' aquella disposició, y està disposat a agotar
 tots los recursos legals pera fer que, ó se
 aixequi la suspensió que pesa demunt d' aque-
 lla societat, ó s' demostri clarament que la ley
 es un romanço quan dels drets de treballadors
 se tracta.

En escrit autoritat per letrats y representada
 convenientment la suspena corporació per pro-
 curador causalidic, ha acudit son representant
 a demanar aixó que se n' diu justícia segons
 la ley.

Se obindré:
 Estarem a la mira y enterarem del resultat a
 nostres lectors, ni que 'l ferbo pogués costarnos
 noves denuncias.

Aixís com aixís, ja no 'ns pot venir d' unes
 quantes més ó menos!

Lo Centre de Confiers y Pastelers de Barcelona
 celebrará reunió general lo 1.º de Juliol,
 a las 9 de la nit, a l' avinenta la Junta pera que
 interessém la asistencia de tots los socis.
 Queda complacuda.

Lo próxim diumenje, dia 28, a las 3 de la
 tarde, tindrà lloc en la Societat Isica Gutenberg
 'l Consell de Cent, 432, una conferencia
 precedida d' un simulacre d' exámens del collegi
 de noys, pronunciant discursos per alguns
 alumnos y varios oradores.

En lo propi dia, a las 9 del vespre, donarà
 en lo citat local una vetllada artistica lo celebrat
 llusionista senyor Melchor Millá.

Aquestos actes, com tots los que dona la referida
 societat, serán enterament públics.

Un pretendent a fill de... burgesa que té la
 pega d' haver d' escriure per quatre xavos en
 certs setmanaris d' aquesta ciutat pera propor-
 cionarse recursos pels vicis, prenent forasat peu
 d' un solet publicat en nostre n.º 515, ha tingut
 lo talent d' escloureus quatre bruticias baix
 un repugnent pseudònim, pensant aixís venjar-se
 del ridícul solert l' any passat per un que
 desde La Esquella de la Torratxa dirigí varios
 insults a la classe treballadora poch després del
 1.º de Maig y que tocat tant vergonyosa com
 desvergonyida retirada quan La Tramontana
 brindava ab digna polèmica a tals destructors
 de la classe obrera.

Donem la noticia ab tot l' sacro y despreci que
 'ns produheren lo fet, pera que 'l públic se
 enteri de la dignitat y talent d' aquest atrevit
 esquiloyatye, que ha cregut que sols dissimulant
 un xich la fetra ja n' hi havia prou pera
 que no 'l coneguessim.

Digne tipo que preté ser dels de classe superior!

¡Uix al femer del despreci de la classe obrera!

PUBLICACIONES REBUDAS

¡Eux L'Arca y La Salamandra son dos libros que
 acaba de publicar la biblioteca de El Morin, ab lo qual
 se está podria dirse que está dit tot, porque lo que publica
 nostre apreciat collega de Madrid se sempre oportu,
 interesant y está ben escrit. Lo primer d' aquestos
 libros, original d' en Nekana, es una colecció d' articulos
 posats de resultu en l'inglés y en la presentació de
 Juan Lasso, las indicadas de que es víctima 'l poble
 en nombre civilizado socialista. Lo segundo es una novela
 maritima d' en Juan que respira realismo por sus cuadros
 puros y 'l ven è due pesetas en la Administración de
 El Morin, Fuencarral, 119, principal, Madrid.

NOUVEAU PLANETA, por F. Salazar, pertença à la biblioteca *El Porvenir Editorial*, agermanada à *Las Dominicales del Libre Pensamiento* de Madrid, y d'ella cal dir lo mateix que de la de *El Molin*. Del llibre esmentat se pot fer a bibliografia: utilissim, interessant, científic, ben escrit, y al alcans de qualsevol inteligencia y de qualsevol fortuna. Forma un tomet d'unas 140 planas. Val 5 rals y pots adquirirlo dirigint a J. Malardona, editor, Horno de la Mata, 5, 1.ª, Madrid.

POESIA Y ROSAS son una colecció de versos bastant bonysols d'una *compañera Soñador* (per servirlo) que dedica als obrers per veure si 'ls fa tornar de la crosta de baix. Temps perdut.

LA GRAN IDEA, comèdia en una acte y en prosa original de Simón Alcina y Clos.— Té bastant de joch d'interès, està ben escrita, y 's ven à pesseta en kioscos y llibrerias.

INIMITABLES, poesias escullidas de Joseph Aladern.— Es la primera colecció d'una nova biblioteca que 's titula *Lo Modernisme* y té se administració à Reus, Creu Vermella, n.º 1. La colecció de poesietas que 'ns ocupa té molt més bon *color* y *forma*, el revés de lo que no succeix avuy ab moltes poesias, que buscan la bona cadencia del ritme y no diuen res. *Inimitables* diuen molt ab cert decuyt literari. Nosaltres, no obstant, preferim als poesias que de la manera contraria, y per això havem donat cabuda en aquest número à la defensa que son autor fa de sí mateix, encara que poguem discutir en algun punt d'ella.

ESTAS CAMPANAS.— Diàstic de propaganda anarquista, per E. Malatesta, traducció de J. Gibi y publicat pel grup *Fills del Mon*. Es interessant aquest folletó, que té 64 planas, està ben escrit y val 30 cèntims. Los pedidos à P. Patsu, Margarit, 81, 2.ª, Barcelona.

ES NOMES DE LOS REZUMOS XIATIVES.— Magnífic discurs traduhit del anglés sobre 'ls màrtirs de Chicago, imprés à la Habana.

ESAS SON LAS SOCIALIZAS CIENTIFICAS, per F. Argrydas.— Folletó escrit en francés al obje de fer una crítica econòmica de la producció capitalista. Està escrit ab coneixement de causa de las materias que tracta.

LO NOSTRE VEHINAT

Es una nena divina,
de cere semblen ses mans,
ses ulls son dos diamants
y 's diu de nom Serafina.

Mes no poch comprendre com
tantant un nom tan finet,
n'habit en un mal piset
del carrer dit del Malnom.

Habitu dalt d'un quart pis
usa familia com cal;
lo marit està mallet,
y no té un maravedí.

Los seus fills plens d'agonia,
tot lo dia se'n plorant,
y això que estan habitant
al carrer de la Alegria.

Es molt jove, 's diu Estruch,
los ganivets no 'ls pot veure,
y ademés, no poten creure,
se un home molt peruch.

Es tanta la seva pot'
que fua l'espanta una aranya,
y vagi al se cose estranya,
viu al carrer del Lleó.

La Filomena y en Rooh
deu fe' un any que son casat,
y ja han estat separats
cinch vegades lo més poch.

Y tots dos tenen rabó
al 'ls preguntés perquè ho fan.
Donchs aquestos dos están
allà al carrer de la Unió.

No va tan bruta com pot,
es alta com una perxa;
es grollera, ses y guexa
y carabons palpitant.

Ses ulls semblen de perdiu
y té un nas pirimidat;
y veuen ab cambi viu
en lo carrer de la Sal.

(Veus sia home petitó
que ab agilitat camina,
que va ab brusa y barretina;
Donchs es un treballadó
que à pensar de ser lo que es
y de no gastar levita,
esquet pobre home n'habita
en lo carrer del Sergent).

R. Pons

Lo Sr. Sant Joan sembla que deu haver perdut aquest any sa influència al cel, porque Deu va aguyallat la festa de la cèlibre nit seva, y las mantellinas, monas, bigas, pets, paperinas y fumaratas que s'agafan en devoció al Sant

van quedar totes mulladas, inclús la festa del Parque un poquet.

Que si Deu no l'arroixà més sembla que fou per lo aguyallada que ja 's presentà ella sola de *aygua llufa*.

EP

Hi ha algú que paga y vulga enterarnos del per què anaren à bofetadas dintre la iglesia d'en Jesús de Gracia lo diumenie passat duas llevadoras en honor de lo mateix acte d'anar à remullar la ciepsa à altres tantas criaturas?

Perque vaja, això de que 'ls bateigs vagin acompanyats d'un pet de bofetadas es cosa que, la veritat, no fa guerrero.

Y molt més quan las bofetadas las donan y las prenen las llevadoras à las mateixas barbas de la pica de remullar lo bacallà de Cristo.

EP

Pel dia del sant de la Margarita, los Saldonis carcadans de Madrid van celebrar un *gaudeamus* en honor de la *cunyada* de las *húngaras*, y després de molt beure y s'afirse, un carca català va afirmar que Catalunya es lo país ahont hi ha més fe y més carlins d'Espanya.

L'home va incorre en una petita equivocació.

Lo que hi ha Catalunya pels carlins son més bolets que en altres punts d'Espanya.

Y com als caracs tots los semblan boinas, de aquí la equivocació.

EP

Un pobre pintor de Castellivell de Reus, que à la vegada desempenyava en aquell poblet l'alt empleo de campaner, compensat per lo baix d'enterraments y aglomerat ab lo de sereno de nits y nunci y agutzil de dias y algun altre càrrech civil, militar y eclesiàstich que la llei no declara incompatibles quan ab tots ells no 's pot avançar més que miseria, treballant dintre la iglesia pera guarnir una bastida caygu ab tan mala sort, que quedà mort al moment.

Podràn dir los llanuts que això es que Deu l'ha premiat cridantlo al cel en tren directe, pero 'ls heretjes dirém jno ho crech! mentres la Providencia no disposi, junt ab la caygada del perjudicat, una pluja de monedas de cinch duros sota 'l lit de tota la seva familia.

EP

Lo ructó de Navarcles, havent renyit ab las filias de la Maria per no sé quins embolichs místichs, ara 's proposa fundar una fàbrica de Teresas per veure si aquestas li fan las feynas que las Marietas li han dit llufa després d'alguns temps de passarne l'entremetie.

Com las qüestions divinas están de llet à Navarcles, celebraria que 'l boch celestial los cridés grossos pera poder amentar lo remat de la llana catelluda encara que fos sens pagar lo postago del manament de la iglesia.

EP

Lo campaner de cal Andreu de Valladolid agafà ab tal dalit sa campanuda feyna, que al voltejar la campana va rebre tal cop d'ella al pit que quedà mort allí mateix.

Això, lector, ve à ensenyar que si per la Providencia indente se pot treballar, porque una santa creencia may priva de rebentar.

EP

En los monastirs de las Dos Sicilies s'ha fet una investigació de las reliquias dels sants que allí existeixen, y entre altres mamarratzadas, han resultat las següents *catoliqueries* existents en varias iglesias, capellas, santuaris y oratoris:

63 dits de sant Geroni, 1,600 ossos de sant Pancrás, 13 brassos y 3 coscos de sant Esteve y 9 camas y 17 brassos de sant Ignasi.

Y pensar que molts estúpius feligeros creuen encara en los miracles d'aquesta colecció d'instrumentos pels timos místichs!

Si se 'n necessita afeytar pel mon de llana catelluda!

EP

Cinch germans maristes de Fransa han comparegut devant del tribunal pera respondre de molts abusos deshonestos comesos ab varios nens que eran sos alumnes.

¡Vaya una ensenyansa que 'ls donavan!

EP

Lo negre de Castellivell de Reus prou va intentar fer tronar y ploure desde la bujola mística del seu safreig, baladreant contra totes las

diversions y contra 'ls periódichs que li calan foch à l'afals de la ènima, pero los que se lo escoltaven lo prengueren per lo que es, y l'anaren deitant al saió no més que ab las ratas de sagristia.

Tan malament va parlar de Castellivell lo negre home, que ni presentos per bromo ja no se 'l pot escoltar.

EP

A Etampes (Fransa), los vehins han firmat una exposició pera que 'ls treguin del poble los corps d'iglesia.

¡Egoistas! Aquesta gent vol lo mal pels altres. La qüestió es demanar que se suprimeixin de tot arreu.

EPIGRAMAS

— Me voldrias dir, Bernat,
qué es lo que t'agrada més:
— Una dona de molt pes
que no tinga massa edat.

Tothom avuy té à se 'n Rooh
per un home qualsevol,
y tot porque parla molt
à cambi de dir molt poch.

La noya del senyor Pint
pateix molta ancha del fetje,
y això que ha trobat un manje
que l'adohe tot sovint.

J. ESPUNYA RIBOT

XARADA

Animal, se lo primera;
la segona, musical;
un article, es la tercera;
y nom d'home, la total.

POEY DE LA ESTORA

ANAGRAMA

En tot ab una total
d'una gran forquella vella
va foradarse la orella
de sa filla ¡l'animal!

PAU MORA

TRENCA CLOSCAS

D. MATEO C. ROSELL
ALF.

Combinar aquestas lletres de modo que dignin lo títol d'un drama català.

R. ORDA L.

ROMBO

.....
.....
.....
.....

Sustintir los punts per lletres de manera que llegdas horitzontal y verticalment, donguin los següents resultats: 1.ª rella: Consonant; 2.ª: País; 3.ª: Clases; 4.ª: Part del cos; 5.ª: Vocal.

J. DURANCO

SOLUCIONS

À LAS CLOSCAS SON: ROMBO PABAT
XARADA:—ARE-OS.
Looosomoo: mudo:—Prudencia, Cordado, Adriana.
Cadena, Piere, Para, Rap, Ra, D.

Wp. «la Ambedia» de la Bonda Universidad, 8, Barcelona

QUESTIONS SOCIALS

J. LLUNAS

Conté estudis sobre 'ls següents temas:
Al lector.—Frèlich. Lo criteri de la veritat.—La Llibertat del treball.—Las Coaccions. Qui las fa.—Las Huelgas.—Las classes mitjans.—Socialisme y Anarquisme.—Comunisme y Coleccivisme.—Organizació anarquista.—Lo dret à la vida.—La Familia.—Lo Sufragi universal.—Lo dret de propietat.—L'interès al Capital.—La explotació del home per l'home.—Educció y respectat de la classe obrera.—Las vuyt hores.—La ensenyansa laical.—La lluya per la existencia.—Lo just y lo legal.—Resolució del problema.

Preu 2 rals. Luxosament enquadernat 4 pts. Se fa la acostumada rebreixa als corresponals. Se ven en los kioscos de la Rambla, à Barcelona, y à fora, à casa dels corresponals.